

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XXXVIII. Die Martis post Pascha. Ad animandos Christianos ad vitam spiritualem, eisdem persuadetur, non esse asperam & ingratham, qualis apparet, sed voluptem & jucundam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

ut è filis ac retibus per universum orbem à dæmonibus extensis vos extricemini, sed ne unquam in ea illabamini. Si enim semel intraveritis, difficillimum erit, volatu tam generoso fortique eniti, ut ex iis eluctemini. Sed quantumcunque resisteritis, capi eritis. Eja ergo, hæc hodierna die praxis nostra sit divinissima, quam, ne relabamur amplius, ad discamus, evitare nimirum occasio-

nes peccandi etiam leves & exiguas, fugere laqueos: *Qui cavet laqueos, Provisecurus erit.* Si autem id, quod nostrarum partium est, probe adimpleverimus, Deo cætera, spe freti, relinquamus; quamvis enim donum perseverantiæ finalis sit gratuitum, Deus tamen, qui tantæ bonitatis est, non dedignabitur nobis quoque eandem clementer indulgere.

SERMO TRIGESIMUS OCTAVUS.

DIE MARTIS POST PASCHA.

Pax vobis, ego sum, nolite timere. Luc. 24.

Vix hominem reperire est, tam crasso, ac multiplici errori obnoxium, qui talia ac tanta esse censet univèrsa, quanta apparent, & rerum, quæ sub aspectum veniunt, naturas, non nisi ab externa specie censet, æstimatque. Nocte serenâ oculos in cœlum sublevat rudis pastorculus, qui nullo unquam Astrolabio, aut quadrante Mathematico magnitudinem, distantiam, vel ordinem stellarum dimensus est, illasque cum Luna comparatas risu superbo omnes contemnit, velut minora duntaxat lumina,

quæ majori famulantur. Et tamen hoc nimium quantum à vero alienum est, cum non sit ulla in firmamento stella, quamvis appareat minima, quæ non centies & ultra Lunam magnitudine superet. Quod si eidem dicatis, eadem stellas, quæ ipsi infimæ esse notæ videntur, toties orbe terrarum majores esse, ut ejusdem magnitudinem, aliæ viginti, aliæ quinquaginta, centenis, aliæ & quindenis vicibus complectantur, ô quàm difficilem ille vobis fidem adhibebit! Existimabit insuper, nonnullas illarum, quæ rapidissimâ velocitate moventur, firmas in cælis hæere, alias verò, quæ

R. P. Segneri Quadragesimale.

R r r

quæ in sphaeris à se mutuo maximè distantibus rotantur, omnino contiguas esse: eodem apparentiæ errore deceptus, genuinos censebit eos esse colores, quibus sæpenumero adornatam Iridem videt; credet cœlum diè sudâ ac serenâ verò colore cœruleo depictum, auram æstivo tempore sub seram vesperam, verò igne rubere: nec minorem ab aquis errandi materiem capiet; jurabit remum sub undis incurvari, nec unquam navigio vectus sulcabit mare, quin conjectis in continentem oculis, & volare ripas ac littora, saltusque & silvas discurrere arbitretur; adeo errori obnoxius est, qui res non alias, quàm quæ, & quantæ videntur, esse existimat, & illorum numero accenseri cupit, quibus juxta D. Augustini effatum, *tota regula intelligendi est consuetudo cernendi*. Sed quid ad hoc palam faciendum argumentis aliunde petitis utor? Cùm matutino hoc tempore, Apostoli Christum cœnaculum clausis intrantem januis aspicerent, plagas pedum, pectoris, & manuum exhibentem, tali horrore compulsi sunt, ut non nisi fugam meditentur, velut ad spectrum & phantasma horridum attoniti, quod utur ore pacem afferret, reapse tamen mortem, aut mala nescio quæ aut quanta videri posset intentare, *Conturbati & conterriti existimabant se spiritum videre*. Cùm verò subinde animati, figuram apparentem pensulatius examinarent, omnino ab eo, quod sibi imaginabantur, differentem invenerunt, & lætitiâ penitus lapsi; *mirabantur præ gaudio*. Nec

Luc. 24.
37.

ibid.

unquam satis contemplari poterat ipsissima vulnera, salutis suæ subtilissima pignora, quæ prius velut matissimos calamitatis nuntios erimescebant. Hunc credite errorem esse plurimorum de Christianis, quicùm judicium de vita spirituali commendum est, non nisi ea, quæ exteriores in sensus veniunt, solent consulere, ac imaginem ejusdem tam horridam sibi fingunt & odiosam, ut idem esse existiment, Christi partibus adherere, quàm mortis faucibus appropinquare; credunt, nulli potest voluptati, nulli gaudio, nulli lætitiæ, nisi solatio locum esse, atque ideo à Divino consortio, & conversatione cum Deo, timidi aufugiunt, qui tamen sub timoris exuviis, pacis auspicia abscondit: *Pax vobis, ego sum, nolite timere*. Dedit ergo errorem, quocumque hactenus inanis iste error possedit, meisque verbis mentem advertite, dum coronidis loco vobis demonstrô, vitam spiritualem, quæ miseris plena, & calamitatibus vobis omnigenis obnoxia videtur, gaudiorum & deliciarum summè feracem esse.

II. Et primò quidem probè mihi perspectum est, nonnullos vestrum sibi persuadere, fieri aliter non posse, quàm ut homo vitæ austerioris & religiosæ amans sit miserimus: non enim solum privatus est omnibus iis deliciis, quæ & innocentes videntur, & sinceræ, sed variis etiam gravibusque calamitatibus subiectus est: quid enim, dicitis, vita pia & devotatandem est, nisi loqui parùm, & multum plangere? ridet ab omnibus, &

habe

haberi ludibrio? victus inopiam, infirmitatem corporis, honoris dispendia, damna proprii commodi tolerare? an non hoc infelicissimum vitæ genus est? Enimverò, Auditores, vehementissimum obicem in sermonis principio mihi opponitis, qui mihi insuperabilis scopuli instar objicitur, ut ne è portu egrediar. Sed ecce! tantum abest, ut his absterreat à dicendi proposito, vel has, quas dicitis miseras, proprias vitæ sanctioris denegem, ut etiam ultro vobis concedam, Personas piæ & spirituales non solum mala hæc, plus justo à vobis amplificata, pati frequentissimè, sed pati sponte suâ ac voluntariè, adeo quidem, ut cum ipsa domi suæ non occurrunt, foris, & unde unde ab ipsis magno studio inquirantur, dicitis, illos tolerare injurias; plura ego dico, injurias non tolerant modò, cum inferuntur, sed & procurant, ut inferantur, Simonis exemplo, qui stultum se & mente captum fingebat, ut majoribus ludibriis exponeretur. Dicitis, illos paupertate affligi, addo ego, quòd sponte illi inhient, studiosè illam sectentur, ut olim Franciscus, qui omnino nudus comparuit, ut penuriam asperiores indueret. Dicitis, eos infirmitatibus opprimi; ego autem addo amplius, quòd eas, quantum licet, sponte foveant, ad D. Bernardi imitationem, qui, ut corporis valetudine caduca magis ac debili laboraret, sibi eremos, cæli & auræ gravitate insalubres in sedem elegit. An non ipsimet vidistis, quomodo jejuniis sese emaciant, affligant ciliis, catenis dilaniant, & prolixis vigi-

liis consumant, cum tamen facile iis esset, hæc omnia missa facere. Anne ideo eos miseros appellabitis? minime profectò, responder magnus Præsul Salvianus; *Nemo aliorum sensu miser est, sed suo; & ideo non possunt cujusquam falso judicio esse miser, qui sunt verè suâ conscientia beati.* Cum ergo justî tantâ aviditate similes calamitates perquirant, tantis dispendiis terram aspectu horridam & inamabilem, solum sterile & spinosum sibi comparent, necessariò concludendum est, magnum ibi thesaurum, eumque nobis incognitum delitescere. Sed qualis ille? interna nimirum animi solatia, eaque limpidissima, familiaris illa & plusquam amica necessitudo, quâ Deus etiam in hac vita cum electis utitur, & illud cum foenore remuneratur, quod ejus amore identidem toleratur. Quid enim? an Deum fortè ideo tam durè servos suos in hac vita habere creditis Auditores, sicut quorundam fert opinio, ut mercedem omnem, & promissum centuplum in alteram vitam differat? O vos delusos, deceptosque! præmia certè manu liberali Deus in illos effundet, ut bene observavit D. Bernardus, quin caduca terræ præmia, ut sunt divitiarum, applausuum, laudum, & vanitatis conferat, non tamen ob id omittet, etiam in hac vita cœlestem gloriam veris gaudiis antevertere. An non enim etiam militibus in prælio certantibus liberale præmium post victoriam promittitur? Hoc tamen in super habito etiam conflictus tempore congruum

gruum stipendium subministratur : an non agricolis sua post messem merces asseritur ? quibus tamen etiam messis tempore conveniens sustentatio non denegatur : Nimirum & operariis huius saculi, ait sanctus : solet *cibus in opere, & merces in fine dari.* Id ipsum credite Deum facturum : Ille sanè in vita futura præmium grande nobis parat, nec tamen ob id etiam in hac vita concedenti nos stipendio defraudet. Promisit quondam DEUS Israëlitis terram lacte & melle manantem, omnique ubertate & rerum copia affluentem, nihilominus tamen, quantis lautitiis & quàm opiparè illos etiam in deserto habuit? Certè Deus illis meritò dicere potuisset : in præsentiarum alite vos ipsos, & famem pellite meliori, quo poteritis modo, sufficient vobis radices amaræ & labruscæ sylvestres, quas affatim solitudo & nemora subministrabunt, omnis herba vobis in pabulum cedit, veniet autem tempus, quo & fructus suavissimi & carnes sapidissima splendide epulaturis suppetent & apponentur, tum enim verò vindemiam semper fecundam, campos frugibus referros, & oliveta matura, ac pascua semper virentia habebitis : sylvæ & saltus undique ferinâ exquisitissimâ abundantes vos circumdabunt, vos alluent maria lectissimis piscibus referata. Ne ergò grave vobis accidat præsentem famem pati. Ita sanè Deus ipsis dicere poterat, nec dixit tamen : verum de iis vel in deserto providit lautitiis, eosque paravit cibos,

quos vix alius in opulenta civitate pro splendido & opiparo convivio apposuerit. *Plaviam voluntariam segregavit Deus hereditati suæ.* Novas ipsis instruxit epulas, cibos indulit, Egypti penuri ac promptuariis penitus ignotos, quosque nec in ipsis culinis Pharaonis ad eam diem fuit reperire, utque non tantum necessitati, sed & ad palatum, & delicia usque eis provideret, in modica manna buccella, artificio prorsus mirabili, quidquid usquam saporis est, recondidit. Mutet ergo sententiam, quicumque vestrum stultè sibi persuadet, ex eo, quòd Deus contra in cælo suos torrente voluptatis latet, eis modò non nisi amara apponere. Ego enim dico vobis, quòd in hac quoque vita abundantissimam ipsis copiam deliciarum, secretarum, & absconditarum subministrat : *Manna absconditum, quod nemo scit, nisi qui accipit.*

III. Id unum modò perquirendum est, an delicia ista verè tales sint, ut mundanis antestent, quemadmodum delicia Israëlitis in deserto cœlitus data, illas superabant, quibus in civitate Egypti fruebantur. Facile autem ab hac veritate convicti eritis, si modò ad diversam eorum voluptatum conditionem accideritis, quæ propria esse solent, tum iis, qui mundo deserviunt, tum iis, qui susdeque habitis terrenis solum ad cœlestia aspirant; cum enim, ut probe vobis perspectum est, illorum voluptates corporis sint, horum verò animi

Serm.
Ecce nos
reliquimus
omnia.

SECUN
CONVIVIO
INSTITUC
DIGNITAS
CONFESS
PARADO

animi, minimè dubium est, animi delicias multum corporeis antecellete. Quod si effatum hoc hominis foret sanctitate conspicui, aut virtutis partibus singulariter addicti, posset fortibus aut falsitatis argui, aut minus æquus, in propria nempe causa, videri iudex. Verùm mens hæc & sententia est ipsorum Gentilium; Plutarchi, Senecæ, Platonis & Aristotelis, qui ut palam omnibus notum est, humanam beatitudinem non in actionibus sensuum animalibus, sed in operationibus intellectus ac rationis constituerunt. Nec ego id evincere laboro rationum momentis, innumeris ac indubitatis, sed solum experientiam in argumenti locum advocabo. Quis vestrum Auditores, non multoties auribus percepit singulare illud gaudium Archimedis, magni nominis Philosophi, cum quondam balneum ad corpus ablendum ingressus esset, atque unico temporis momento, & illo quidem, quo minimè speraverat, certam quandam demonstrationem, licet mechanicam tantum, invenisset, quam longis speculationibus nequicquam indagaverat, tantum sanè gaudium suo superfundit animo sensit, ut illic è balneo avolans potius, quam egressus, delirantis instar aut extatici, cursu domum versus concitato, quanto maximo clamore poterat, illud ingeminaret: *Reperi, reperi*. Adeo & sibi satisfecerat, & applaudebat, ut velut alienus à sensibus, etiam nudo corpori velamen iijicere oblivisceretur. Jam venite,

subjungit appositè Plutarchus, cum rem sanè paradoxam enarrasset, venite, ac producite in medium Apicium quendam è gulosissimis mortali-
 lum, qui unquam in mundo heluati sunt, qui, posteaquam ventrem infarfit aut sturnis sapidissimis, aut pinguis-
 sissimis phasianis, tam lætus & alacer è mensa surrexerit, ac præ excessu gaudii sonorâ voce exclamaverit: *Voravi, voravi*. Dicite mihi Polienum quendam è maximè lascivis ac libidinosis, quos historiarum monumenta exhibent, qui post omnem honestatem inter saturnalia maximè obscena, aut dissolutissima Lupercalia prostitutam, pari gaudio & lætitiâ affluens, è lupercalibus egressus, eadem quasi extasi correptus, exclamaverit: *Amavi, amavi*. Certè hoc de nullo legitur, ait Philosophorum acutissimus: *Nec verò audivimus, vel gulosissimum quemquam, clamare: voravi; nec lascivissimum: amavi: cum quidem & sint & fuerint innumeri intemperantes*. Quis ergo hinc non colligit, quantum omnibus corporis voluptatibus præsent puriores animi deliciae? Potens enim verò & magni ponderis animadversio hæc est, si enim tantam dulcedinem experitur animus in contemplatione veritatis & caducæ & naturalis, quæ tamen omnium sensuum voluptati multum antestat, dicite obsecro, qualis erit ea voluptas, quæ in contemplatione veritatis cujusdam divinæ & æternæ in animum redundabit? & quisnam par erit explicando teneros illos cordis

Libros non posse suaviter vivi se. enudum Epicurum.

devoti sensus, & voluptates limpidissimas ejus, qui solum se Deo impendit cognoscendo? quis, inquam, satis explicet? *Beatus populus, qui scit jubilationem; Ego sanè conscius imperfectionis meæ, experientia propriæ testimonium adducere non auctum: sed audio Bernardum pro me attestantem: Revera illud solum & verum est gaudium, quod non de creatura, sed de Creatore percipitur; & quod, cum possederis, nemo tollet à te; cui comparata omnis aliunde jucunditas mæror est; omnis suavitas dolor est, omne dulce amarum est, omne decorum sordidum est, omne profremò, quodcumque delectare possit, molestum est. An non enim omnium creaturarum perfectionem Deus modo eminenti in se continet? Ita sanè: nec enim dare posset coloribus pulchritudinem oculis tam amicam, nec cibis dulcedinem tam gratam palato, nec sonis harmoniam auribus tam acceptam, nec mollitiem corpori tam amatam tactui, nec floribus fragrantiam odorati tam suavam: quis porro non videt, animam internè fruentem DEO suo, omnibus illis bonis in eodem perfectissimè conjunctis gaudere, quæ extra Deum non nisi imperfectè inveniret, in tanta objectorum varietate, & numero diffusa? tantoque voluptatem esse vehementiorem, quantò bonum illud, quod in præfentiarum delectat, magis secum ipso unitum, in se collectum, restrictum, atque conjunctum est: ad quod fortassis alludit David, quando*

ad venam aquæ viventis anhelavit: *Quemadmodum, desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEVS. Quid è si cervi instar, sibi accensus æstubat, nunquid poterat illam aquarum rivulis extinguere? Minimè sanè auditores: hæc enim voluptas peculiaris non est, sed è fonte bibere, hæc tandem voluptas sitientibus optatissima est. Hac de causa accidit, ut, quoties à divina magnitudinis contemplatione sancti consistunt, ingentem concipiant moleam ac fastidium eorum, quæ & sensus oblectare, & corpori quoque modo grata solent accidere. Hinc quidam illorum clauderent oculos, ne ullam posthac caducam pulchritudinem intuerentur, ut de Silvano quodam Monacho Calsianus testatur. Alii obturabant aures, ne audirent porrò inania mortalium vota, quod de Serapione Abbate Palladius memorat; alii induci haud poterant, ut vel famelici cibum admitterent, quemadmodum de Diva Catharina Senensi notissimum est; alios autem sensu omninò carere dixisset, cum asperitæ ferri cuspidem vulnera quodam, non verò dolorem inferre, & sanguinem non gemitus viderentur elicere, quod Dominico Loricato accidit, alii graveolentiam foetidissimorum cadaverum, & purulentum mæcorem, ut ut studio admoverent neres, minimè sentiebant, quod Jacobo prænitenti evenit. Non me lætet, ad tanta singulos peræquè aspiciat non posse, hoc tamen non impedit, quò minus & nos ad fontis tam largi, tam benefici*

benefici scaturiginem admoti sperare
possimus, pro vasculi nostri pro-
portione, abundantiam congruæ vo-
luptatis: *dilata os tuum, & imple-*
tu illud.

IV. Certè si nullam aliam, saltem
illam voluptatem sperare licebit, quæ
in quovis animo verè spiritali altis-
simam illam pacem excitat, quam con-
scientiæ appellamus: *Pax Dei, qua*
exsuperat omnem sensum. Hanc qui
possidet, cui potè invidet? Fru-
stratur sanè impii voluptatibus suis,
quantumcunque libuerit, subdolis
& fallacibus, certè nunquam sine-
rè voluptate gaudebunt, nisi cordis
tranquillitatem obtineant; hæc au-
tem quomodo ab impiis sperari pote-
rit? nunquid enim in mundo nihil
quietum est, quamdiu motu agita-
tur? saxum aspice, tum demum
quiescit, quando moveri desinit: nec
in moralibus quidem aliter evenire
agnoscimus, nec enim medicus quie-
tus est, nisi valetudine ægro ex inte-
gro restituta, qui finis unicus opera-
tionis est, & terminus motus, ad id
utque semper in agitatione est, venit,
redit, studet, præcipit, scribit, ex-
plorat arteriam, linguam examinat,
observat oculos, jam hoc, mox illud
pharmacum dicitur, somnum noctis,
quietem diei, interdium explorat, ap-
petitum in cibo, gustum in potu per-
feratur; reddita autem perfectâ sa-
nitate, tum enim verò quiescere se
posse proficitur, nec illam ampliùs
domum frequentat, nec suos illuc
delegat, jam finem suum consecutus.
Hoc supposito, dicite obsecro, Au-

ditores, quis finis hominis est? non-
ne beatitudo? nunquam ergo nisi ob-
tentâ illâ quietus erit, & finis sui pos-
sessione beatus. Impii verò ô quan-
tum à fine hoc remoti sunt? *Vnus-15a. 47.*
quisque in via sua erraverunt, ait
Isaias: hic enim unanimi omnium
sapientum consensu, non nisi in Deo
reperiri potest. Impii autem quid
agunt? jam eam in divitiis quarunt;
verum illæ respondent: non sumus
beatitudo; hæc enim bonum est, sub
ratione finis amabile, nos autem sub
ratione medii tantum. Mox in divi-
tiis inventâ minimè quiete, ad hono-
res moventur, & illi reponunt: non
sumus beatitudo; hæc enim bonum
est securum, mutationis & vicissitudi-
nis expertus, nos verò infinitis varie-
tibus obnoxii; aliò tendite, si bea-
ti esse desideratis: sic & in honori-
bus minimè quieti, in cibos & pa-
stum prorunt; hi verò respondent,
nulla in nobis beatitudo residet, hæc
enim bonum est homini proprium,
nos verò bonum etiam bestis com-
mune; aliò gressum convertite, si ple-
nè contenti esse exposcitis. Tum illi
è culinis & penu digressi, in lusus in-
volant, in cantus & theatra, in cir-
cos & torneamenta, in amores illi-
citos, sed idem ab omnibus respon-
sum obtinent, beatitudinem non ni-
si in bono perfecto, stabili, sum-
mo, & universali inveniendam,
quod non nisi DEO convenit. Quid
tandem accidit? id sanè solum, quod
peccatores perpetuo vivant inque-
ti, cum motu continuo agitentur;
pro eo enim, quod rectè versus
DEUM

DEUM moveri deberent, qui finis hominis est, illi semitâ proflus contrariâ moventur erga creaturam, jam *Ps. 119.* hanc, jam illam. *Impii in circuitu ambulat, regio Propheta testante; semper in gyro rotantur.* O quàm longè alium in modum personis spiritalibus ulvenit, Auditores? illæ enim recto in DEUM tramite tendunt, juxta illud *Isaia: Semita justî recta est, callis justî rectus;* hinc illi soli quietem obtinent, qui soli ad finis sui possessionem pertingunt. Quamvis autem in hac vita finis iste perfectè possideri haud possit, nec, quod ritè consequitur, beatitudo ex integro obtineri, si tamen in hujus vitæ decursu aliquid beatitudinis à quoquam participari potest, si quis gaudio & lætitiæ locus, certè penes justos est, hi enim sunt DEO vinciniores. *Hymnus omnibus sanctis ejus, cui enim alteri l populo appropinquanti sibi.*

V. Nec quisquam se porro fatiget opponendo, vitam spiritualem auferam proflus, horridam ac tristem esse, quamvis enim talis appareat, minimè tamen talis est, nec sensus vestri, ut vos arbitramini, fidele testimonium præstare poterunt? quin potius notumne vobis est, quid hac super re eveniat? id sanè quod Moyfi accidit. Palam vobis est, Viro huic inclyto DEUM in vertice montis Sina apparuisse, ad dandam ipsi proprio oraculo Legem, quam populo suo promulgari volebat: verùm enim vero quàm terribili appa-

ratu eidem apparuit? videbantur sanè omnes tempestates è domicilio nubium evocate, & ex abyssis in montis illius jugo ad generalem armorum illustrationem convenisse: prælii locus aër erat, qui, ut conflictum magis feralem & formidabilem redderet, in solis præsentis despectum tam spissam agglomeravit noctem, quam non nisi per intervalla, quasi accensæ faces, & ardentia funilia, fulgetra interpolabant: erat quidem intermixtus nonnullus lucis fulgor, verùm lucis tam formidanda, quæ ipsas tenebras desiderabiles, & noctem redderet amabilem, respondebat reciprocè ex omni parte, harmoniâ tremendâ, interlabentia tonitrua, tabarum strepitu intermixta, & liturum clangori rursus tonitrua succedebant; scire sanè minimè poterat, hæc signa forent, ad prælium incitantia, an parendo receptui destinata, quin potius videre poterat ad majorem confusionem excitandam, eodem momento, quo fulguta micabant, associari cum fulgetro tonitrua, & eodem tempore, quo tonitrua crepabat, fulminis ictum avolare; formabat mons totus, scissuris disruptus, quas in visceribus fulminum ictus efformabant, igoemque remendo, & vibrando flammam, credidisses, cœlum totum funestissimum brevi incendio exurendum. Vos, quæso & obtestor, ipsimet judicate, quid ad tale spectaculum faciendum populo fuerit, aut dicendum; stabat ille intra suos cedanes & turmas, juxta Dei mandatum

dispositus in circuitu, audiebat fragores, praelii discrimen aspexerat, & in medio periculi sciverat Ducem suum contineri; sed quale quæso iudicium formare poterat? erant consusæ immixtæ feminae, adolescentes & infantiuli, ac viri ipsi, uti intellectu rudes & crudi, ita nil aliud cogitare poterant, quàm jam jam actum esse de Moyse: Heu! clamare poterat feminarum nonnulla, cum libratum fulmen præcipitari videret, hoc enim verò est, quod rectè Moysen feriet, hoc habet: respondere poterat altera, visâ flammâ & vapore, hæc sanè est, quæ celerimè Moysen absumet; qui enim fieri possit, dicere poterant inter se promiscuè, ut tanta fumi agglomeratione illi faucium meatum non suffocaverit? temerarius ille profectò fuit, qui in tantam altitudinem ausus est eluctari, poterat sanè nobiscum, ut illi, manere ad pedem montis, & exculationem prætexere penès Deum, non posse se in tantam sublimitatem eniti. In hunc sanè modum consternatus ille populus ratiocinari poterat: quin reipsâ experior, cum tantas moras neceret Moyses, ab omnibus sententiâ unanimi pro mortuo habitum, atque hanc ob causam Aaroni supplices accesserunt, ut alios sibi Deos quæteret, magis placidos & mansuetos, cum DEUS ille terribilis ac tremendus Ducem suum interemerit: Putantes Moysen esse mortuum, ad Aaron accesserunt, petentes sibi DEOS fieri. In hunc modum diffusè Abulensis. Verum ò quantum hi omnes à vero aberrarunt, Auditores? cer-

tè nec inter Alciñoi hortos, aut umbras amœnas Theffaliæ, majores deliciae fuerunt illis, quas inter hostice belli motus, & Ætnæ sacratoris incendia Moyses experiebatur; ille enim in medio tempestatu jucundâ DEI conversatione gaudebat, & cibi minimè indigus, ac quietis expers, perdius ac pernox, pulcherrimam DEI faciem contemplabatur, nec ullo unquam tonitruo interturbatâ quiete, nec oculis fulgetro habebatis, nec ullo fulmine tam audaci, ut vel simbriam vestimenti contingeret, quin potiùs, si Abulenti credimus, omnis ille horribilis apparatus, non erat justum prælium, sed umbratilis tantum fictusque conflictus, nec enim vel verus ignis, aut veræ erant ruinae è fulminum ictibus exortæ. Ecce Auditores! pulcherrimam imaginem eorum, quæ hac die probare intendimus: certè vita hominum spiritui vacantium per montem Sinai figurata est, qui ibi commorantibus jucundus erat, iis verò, qui de longè aspiciunt, formidabilis. Rudis autem populus, qui præter id, quod apparet, nil pensi habet, compatitur miseris illis, qui sua quidem opinione nimium altè volunt eniti; ò quanto meliùs inquit, facerent, si ad pedem montis, in quo perfectio habitat, consisterent, nec ad supremum illius verticem aspirarent; quid enim ibi inveniri possit, nisi spiritus cum carne conflictus, & appetitus cum ratione? Hæc autem inter prælia, si

In cap.
19.
Exod. 7.
11.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

diu durent, qui fieri potest, ut non perdatur vita? timent enim, omnem poenitentiam, quam iusti sponte suscipiunt, ictum sibi esse lethalem, qui si vitam non omnino elidat, salutem illam faucibus, utque olim Hebraei dicebant: *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur*: ita & ipsi dicunt, relinquamus, cuicumque placuerit, tantam cum DEO familiaritatem, nos autem, si vitam vivere tranquillam, nec intra pericula & labores mori cupimus, procul nos abstinemus. *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur, non, non loquatur nobis Dominus.* Heu discursus pariter & iniqui, & deceptorii? non solum, qui Moysis personam agunt, non moriuntur, nec patiuntur quidpiam, verum animo suavissimo nectare inebriato, nec cibum curant, nec quietem appetunt, sed dies noctesque amabilissimis cum DEO colloquiis transigendo, rident & nihili faciunt terrores illos apparentes, quibus aliorum vul-

Ps. 118. *tus impallescent. Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis, non, non est illis scandalum, ut rudis populus arbitrat. Nos autem non solum timeamus montis illius verticem conscendere, sed cum ignavis illis procul consistamus, qui pavore con-*

Exod. 20. 18. *cussi steterunt procul? An mentem ergo non corrigemus, nec umbras superabimus spiritu confortato? an tam turpiter nobis imponi patiemur turbinum ac tempestatum figuram, causam & evanidam? O imprudentiam! o debilitatem, o vilitatem!*

VI. Decrevit quondam, ex composito se ipsum contra mortem anteponere Seneca, & quo tandem argumento id effecisse exillimatis? certe non alio, quam quod nos in praesentiarum tractamus. Stavit sibi ob oculos mortem, specie, qua exuberari potest, horridissima, dira, superbissimaque, illique faciem obvertens, quin & fronte contemptis fronti adversae calvariae adnotata: Frustra, inquiebat haec, tua me specie territare intendis, ad quid enim enses producis & secures? ad quid flagella & equuleos? ad quid accincta vadis barbarorum carnisficum famulatio, quorum hic sagittis, ille catenis, hic uncis, ille torcipibus, hic clavis, ille funibus, instructus est? nequicquam sane intento mihi digito rogos & incendia ostentes, quibus me in cineres redigas, nequicquam voragine horrenda, in quas me praecipitem agas, pro quaero, larvam, novi te perbere? *Tolle istam pompam, sub qua latet, & stultos territas, mors es, quam nuper servus meus & ancilla contempsit. Absiste, quaero, cum hinc terrorum & terricamentorum machinis, ab ululatu, stridoribus & lamentis abstinere, an enim aliud propter dolorem inferre mihi poteris? atqui cum hoc ipso decertantem prodagricum intueor, & superantem, cum hoc ipso certare video saucium illum, timoris omnis expertem; cum eodem configere febricitantem illum ac tustinentem; cur ergo solus ego a dolore vilissimè dejectus?* qui,

qui, quantumvis fortè gravior sit, supremum tamen est & ultimus? Hos animos, Auditores, sibi ipsi Ethoicus addidit ad contemnendum illud, quod horribilium omnium horridissimum est, mortem videlicet, & sanè, si verum eloqui placet, hac consideratione animatus, eò pertigit, ut, cum mortis nuntium ab ingrato discipulo Nerone inferendæ inaudisset, nec colorem vultus mutaverit, nec impaluerit, aut turbatus sit, sed ipse amicos, ipse domesticos, ipse plangentem thori consortem confortaverit, & in ipso supremo mortis articulo, cum jam apertis & incisus venis copiosus sanguis deflueret, in ipso balneo positus nobilissima moralis doctrinæ dogmata multis amantibus dicaverit, ut inter ipsissima sapientiæ documenta expiraret, inter quæ vixerat. Cur ergo à tanto magistro doctrinam tam proficuum non addiscimus? Nos enim, an non ad solum nomen & figuram vitæ spiritualis toti expavescimus, quæ ob oculos nostros apparatus tam ferali poenitentia, dolorum, & asperitatis observatur? Bene est, illud ante omnia meminimus, demere rebus tumultum, & videre, quid in re quæque sit, scimus, nihil esse in istis terribile nisi ipsum timorem. Quid ergo terrorem vobis injicit in vita spirituali, Auditores? forsitan solitudo illa, & segregatio, quæ vobis posthac conveniet, à ludibus publicis, & iis, quæ vel ultimæ plebi sunt communia, abstinere? sed hæc ipsa solitudo

est, quam tot Deo sacrati viri in claustris, tot virgines in Parthenonibus, tanti Eremitæ in montium latebris profitentur! Nihilne unquam de Romualdo audivistis, qui septem annos continuo silentio transegit? nihil de Rudolpho, qui in eodem sedecim annis integris perduravit? si isti potuerunt id, quod longè gravius est, cur vos non possitis id quod minus & levius est? vobis enim lege nullâ à familiari hominum confortio interdicatur, sed à vano duntaxat, & scandaloso. Quid vobis terrorem incutit? An orandi studium? sed huic tantâ facilitate vacabant Antonii, & Arsenii, ut, cum ad solis occasum eandem auspicarentur, etiam à nascente sole in illa deprehensi sint. Quid vos terrefacit? an elemosynæ largitio? sed hanc tantâ liberalitate dispertiti sunt, & Petrus mercator, & Paulinus Episcopus, ut, cum aliorum amore bona omnia vendidissent, eorundem amore etiam se ipsos vanum exposuerint. Sed forsitan poenitentia opera vos pavidos reddunt, vitæ spirituali tam familiaria? vos autem cum & viribus debiles, & corporis constitutione molli ac tenerâ sitis, tantum animi non habetis, ut usque adeo asperè in vosmetipsos animadvertatis? Sed quis tenerior Genovefa Parisiensi, Afellâ Romanâ, Magdalenâ de Pazzis, Hedwige, Theresiâ, Isabellâ, quæ è corpore suo macellum fecerunt rigidissimum? Nec etiam opus est, ut ad injiciendam vobis formidinem vita spiritualis

proferat, aut centones vetulos, aut aquas insipidas, aut hirsuta cilicia, aut stimulos ad sanguinem usque pungentes. Auferat illa omnera horrois apparatus, cineres, funes, spinas, catenas, lacrimas, pallorem, nuditatem, contemptus, & morbos, seque ipsam, qualis est, repræsentet. *Tollat, tollat istam pompam, sub qua latet, & viles territas.* Hæc enim, hæc vita spiritus est à quamplurimis constanter exercita. Talium exemplorum vulgaram notitiam facti & annales sciant. Omnis ætas, sexus, conditio, omnis populus & natio, ea jactat quamplurima, & nos eorum numero accenseri haud possumus? quid enim tandem in illis erat, an non ex eadem creta & luto, ex eadem carne formati sumus? Si modò velimus, eadem consolationes & nobis paratae sunt, quarum adminiculo hi omnes tanta sustinuerunt:

Job. 15. Nunquid grande est, ut consoletur te

21.

DEVS? Jobus ingeminat. Eadem sanè delicias: eandem mercedem, & nos sperare possumus: eadem charitate operari, quod cordi amanti adeò facile accedit, quàm durum & laboriosum esse, animo amoris experti videtur. Quis ergo porro nos contineat, ne exclamemus: Vale munde? valete deliciae & vanitates? illi vos servate, qui aliud præter vos bonum ignorat; nobis certè pax posthac non erit amplius cum carne subdola & fallaci, quæ sub amicitiae schemate hostilitates perfidas contra nos tanto liberius exercet. Bellum, bellum expolcimus, sed bellum utile, hone-

stum, jucundum; stultus sanè est, qui delectabile esse existimat, stipendia sub signis sathanæ mereri, omnis belli nostri inimici, quique intolerabile autumat, sub DEI vexillis militare; qui nostræ felicitatis est avidissimus.

P A R S A L T E R A.

VII. **S** Ed ecce! Auditores mei, vos utrinque in termino junctus: ego quidem non sine labore dicendi, vos autem non absque toto assensu ad metam spectatis. Quis porro superest, nisi ut ego veniam deprecer ob partes meas & munus hoc in loco malè obitum, vos autem quod erratum est, benevole indicetis? Verùm quidem est, illos tantum errores vitio vertendos, qui à libero voluntatis arbitrio oriuntur, non verò quos ex ingenio tantis laboribus impari procedere necesse est. Certè animus mihi erat servendi vobis sincerissimus, neque alium sibi depoſcebat & Auditorum meorum sapientia, & officij mihi impositi dignitas, gravisque dicendi hoc è leggestu provincia, nec minus etiam benevolentia vestra affectus, quam unanimes mihi exhibuistis. Sed quid tandem? certè rarè accidit, ut vires desiderijs respondeant, & in me id quoque accessit, quod, cum virtute, quæ sacratum DEO hominem decet, destitutus sim, totulque geu algeam, è glacie cordis mei tantum fervoris extorquere haud poterim, ad vos condignè inflammandos.

Quantumvis tamen Sermones mei rudes fuerint, & frigidi, ac indiferti, plurimilque obnoxii defectibus, nil tamen oberat, quò minus ipsa divini verbi efficacia, boni quidpiam in animis vestris operaretur. Illa sanè, quantò simplicior, tantò fortior, robusta satis esse debebat ad dejicienda vitia & peccata, & pietatem in iustorum cordibus confirmandam. Verumenimvero, Auditores, quid tandem dicitis? quem fructum è tot sermonibus Evangelicis collegistis? quid utilitatis, quid profectū ex ore vilissimi sermorum suorum Christus vobis suggessit? certè haud parum vos inde traxisse utilitatis existimo, si in hac morum integritate deinceps perduretis, quam jam inde à principio concepistis: ut autem ad hanc facilius pertingatis, quid porrò possum adjungere? Id unum sanè, ut sapienter perpendatis, quàm brevis vita sit, quàm incerta mors, quamque inestimabile vos in caelis præmium maneat, merces laboris vestri & operum bonorum. Ita est, Auditores mei, hoc pro solatio in animis vestris memosynon conservate, quod digressurus à vobis statim relinquere, velut supremum pignus & arrham affectus mei, quo vos cupio reddere immortales, ut nimirum memoria vestrae insculptum firmiter teneatis, quantæ bonitatis sit ille Dominus, cui servitatem uni servitis: *Quam bonus Deus his, qui recto sunt corde.* Dominus certè amore dignissimus, qui numeratos tenet singulatis omnino passus vestros, quos ejus gratiâ

figitis, omnes lachrimas, omnem elemosynam, omne suspirium, omnem precationem, omnem pœnitentiam, omnemque vel levissimam victoriam. quam ejus amore à sensibus vestris refertis, gloriam illam ipsissimam, quâ ipse gaudet, vestram faciet: *qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo.* Et ò superi? quæ tandem erit consolatio vestra, cum brevi dolore, illius amore, in vita hac perfunctos, ipse vos in mortis articulo, ridente vultu, excipiet, & aspectu amabili omnia, quæ fecistis, opera bona vobis ob oculos ponendo, jam à vobis aut vilipensa, aut oblivioni data, à se autem fidelissimè conservata, vos inter beatorum cœlitum concentus, & Angelicarum mentium applausus in Paradisum deducet, absterlis manu propria lacrimis vestris, cum nec gemitus porrò, nec luctus, nec planctus in vobis apparebunt: *Et non erit amplius neque luctus, neque clamor, sed nec dolor erit ultra,* sed risus æternus, voluptas æterna, vita æterna, æterna sanitas, pulchritudo æterna, æterna sapientia, thesauri æterni, æterna felicitas. O charitatem infinitam! O amorem ineffabilem? quis ad perseverandum in tant benigni Domini servitii seipsum non animet, qui copiosissimè nos remunerari paratus est, & pro actibus gratuitis recipiet cuncta illa obsequia, quæ tamen sunt iustitiæ debita. Hoc vellem vos iustos considerare.

VIII. Quod si verò in hoc confessu vestro immixtus forsitan peccator foret, velut inter flores Aconitum,

tum aut napellus, sive lolium dolum in frumento, quid ultimò tandem miseris istis à me dicendum existimatis? an invehar in illos, illos confundam, & indomitam eis cordis durtiem exprobre? minimè sanè, sed per JESU Christi viscera & amorem eos obtestabor, ne animam suam tam vilem ducant, ut ob voluptatem momentaneam, caducum commodum, vel affectum brutalem, continuo damnationis aeternae periculo expositi, vitam degant. Pependant potiùs, quàm doloriferæ accident flammæ illæ luce carentes, noctes illæ, auroræ ortu destituta, stridores illi absque animi requie, plañctus & lamenta absque solatio, carceres sine exitu, tormenta sine fine, & tortores omnis pietatis expertes. Quodsi verò animam suam nauci faciunt, supplex accidam, ut saltem sacratissimo illi Sanguini parcant, pro ipsis effuso, & Carni illi eorum amore dilaniatæ, ac Corpori lacero. Ah necesse est, peccatores, tandem in vos effundere affectum terrore plenum, quem diu jam clausum animo continui. Primò tamen successum brevem quidem, sed raram & insolitum auscultate? Puella quædam honesta & ingenua, diu à proco infestata, omnem tentavit industriam, eum à se repellendi: rogavit, admonuit, minas immiscuit, nequicquam omnia; tandem consilium arripuit, tantò magis audax, quanto minùs expectatum; cùm enim improviò advenientem juvenem aspiceret, vultum pallore, velut ad conspectum viperæ induit, cùmque in

ca animi consternatione, & cogitationum conflictu modum se tuendi nesciret, Christi è cruce pendenti imaginem, grandem ac devotam, quam in cubili tenebat, arripuit, penicique cursu ad ostium cubiculi dolata in portæ limine transversam collocavit, mox ardenti vultu, aspectu horrido, & voce plusquàm famineâ exclamavit: Adesdum scelerate, adesdum, satia animum, sed ecce, quò tibi transeundum sit; attonitum ad me pertingas, calcandus tibi Christus est. Si animus tibi suspexit, Sacrosancta illius membra conculcandi, tum enimvero patiar profanari mea. Stetit ad vocem hanc attonitus juvenis, nescio an rei novitate defixus, an pudore & verecundiâ confusus, vultuque in mille colores mutato, coram Christi crucifixi icone prostratus, plus oculis, quàm lingua locutus, planctu distulxit & lachrimis, temeritati suæ indoluit, ad pœnas debitas se sponte obtulit, emendationem spondit. Ego sanè, Peccatores, ut vos à peccato detererem, quadraginta hisce Sermonibus, omnî studio & industriâ, quæ in mentem venire poterant, elaboravi. Jam rationum momentis in medium allatis vos admonui, jam interpositâ auctoritate vobis consilia dedi, jam confortavi exemplis; jam minis cecui, jam invitavi promissis, jam flexis genibus obtestatus sum, & supplex rociidi; si his omnibus insuper habitis, nonnemo in hac Basilica inveniretur, qui audaci omnium, quæ audire, contemptu secum statuisset, è templo

plō egressus iisdem, quibus prius
 affueverat, peccatis se se involvere,
 video id unum mihi decernendum,
 quod in summis malis fieri assolet,
 ut media nimirum extrema arripiam,
 unde sanè dubito, an porro me con-
 tinere possim, quin laudatæ virginis
 exemplum imiter, & sacratissimam
 hanc Christi è cruce pendentis ima-
 ginem templi liminibus superimpo-
 nam, omnique alio exitu clauso, &
 aditu negato, totus animo exarde-
 scens, & unâ lachrimis perfusus ex-
 clamem: Quid ultra præstolamini?
 Exite miseri, antiquæ enim consuetu-
 dines vestræ vos urgent, & incitant.
 Exite, vestri enim contubernales, ad
 impura colloquia terminanda vos al-
 liciunt: exite, qui enim vobis cor-
 respondent, ad contractus iniquos
 executioni mandandos vos invitant.
 Sed si eundem est, non nisi hâc viâ
 eundem est. Aspiciat membra hæc
 languentia, hæc plagas profundas,
 & vulnèra; hæc conculcetis oportet,
 si in antiquam redire silvam statue-
 ritis. Hic ille Christus est, quem cum
 palam offenditis, tum enimverò ut-
 plurimum summam gaudii & vol-
 uptatis vestræ vobis attigisse vide-
 mini. Ecce jacet ante oculos vestros,
 ad libitum involate, terite calcibus;
 premite, conculcate, manus habet
 clavus affixas, impotes ad vos castigan-
 dos, linguam mutam & silentem,
 frustra metuitis, ne sentiat. Progre-
 dimini alacres? ille pennis suis inter
 hæc vestras voluptates expiabit;
 vos plumis mollibus indormietis, ille

in duro crucis trunco animam aget;
 vos floribus coronabit caput, ille
 acutos inter spinarum aculeos expi-
 rabit; vos inter amplexus amatos
 tempus falleris & horas, has ille cum
 supremo agone colluctans singilla-
 tim numerabit. Statuite, quod vo-
 bis libuerit, cum corpore hoc mise-
 rando, jam enim, ut ore proprio
 Christus fatetur, opprobrium po-
 pulorum factus est, linguarum om-
 nium scopus, & abjectio plebis.
Conculcaverunt me inimici mei 10. Ps. 55. 3.
1a die. Si ego ô Christiani, in hunc
 modum novum & inauditum hac
 die ultimâ loquerer, an usque adeo
 temerarium quempiam inveniri pos-
 se existimatis, qui mihi ad talia in-
 vitanti acquiesceret, qui in Cruci-
 fixi imaginem animosus insiliret, ut-
 que porro posset peccare, eundem
 minimè dubitaret conculcare? Et
 sanè, Deum immortalem! hanc ipsi-
 simam injuriam, crudelissimi pecca-
 tores, ille identidem à vobis sustinet;
 vos enim, teste Apostolo, illi estis,
 qui filium DEI conculcatis, vos, qui
 sanguinem testamenti pollutum ducitis, 10. Ad Heb. 10. 29.
 vos, qui spiritui gratia contumeliam
 facitis, dum spontè ac deliberatè post
 tot sermones, & conciones auditas,
 peccare pergitis: voluntariè peccan-
 tes, mentem quæso advertite: vo-
 luntariè peccantes, post acceptam no-
 titiam veritatis.

IX. Verùm, quò me impetus ave-
 hit, ut loci, in quo loquor, oblivis-
 car? credam sanè, in Templo hoc
 nullos amplius peccatores inveniri,
 aut

aut si quidam sint, poenitentes esse non obstinatos. Tuarum partium est, Servator Amatissime! injectis in colla ipsorum brachiis Patris instar amantissimi, respicientes filios amplecti, illos sinu stringere, genis admo- vere, ad osculum admittere, aut si nimium fortè videtur, saltem tuam ipsis benedictionem haud denegare:

Pf. 3. 7. Super Populum tuum sit benedictio tua. Jam enim longo tempore nec absque incommodo, magna cum reverentia eandem præstolantur; ne porro differ eorum desideriis facere satis: ego enim vadem me offero, & polliceor eosdem haud esse indignos; Illi enim sunt, qui huc accurrerunt ad percipiendum aviditate tantã verbum tuum, & depositis negotiis domesticis, curas dedignati profanas, diebus singulis huc convolarunt sanctissimã tuã doctrinã imbuendi. Illi sunt, qui æquo animo dicentis inopiam, & ruditatem sustinuerunt, & curtam oratoris suppletilem facultatemque, satis superque contestati, quanti facerent doctrinam tuam pretiosissimam, dum eandem è labris hominis tam vilis, oratoris tam indiferti, quodque caput est, peccatoris adeo ca-

lamitosi, qualem Tu me esse nôsti, susceperunt. Fac ergo, deus in finum eorum benedictio tua locuples & uberrima, quam merentur, illaque ab utraque manu tua profecta, dextrã peræquè ac sinistra: *de rore caeli, & de pinguedine terra.* Benedicis ipsis, domibus eorum, campis & agris, & quidquid demum in hoc mundo possident. Vos autem, Auditores mei, quos omni reverentia complector, pacem fruamini in coram Jesu, in quo supremum vos reliquo: & pax DEI, qua exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras. Corda vestra, ut nunquam avertamini, intelligentias vestras, ut ab ea veritate, quæ etiam cooperante inculto oratoris indiferti sermone in vos decurrit, nunquam porro separemini, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

NB. Sequentes gemini sermones ad numerum quadragenarium complendum, cum diem debilem sacro verai jejunii tempore non habeant, hic ad eandem separatim annexi sunt.

